Tečaj XV. **NOVICE** List 77.

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 26. septembra 1857.

Poziv.

Želje, da bi se razprostranjeni kraji Krasaé, ki ležé sedaj pusti in nerodovitni, kolikor krajne razmere dopušajo, v rodovitne pripravili, in tako gospodarstvo in podnebno stanje dežele poboljšalo, zbudile so že v letu 1851 začasno društvo z nalogo, pogojzdovanju Krasa pot odpreti kolikor mogoče v velikem obsežku.

Pravila, po kterih se je imelo v dosego tega namena ravnati, in družtvo delati, so bile zapopadene v osnovi dotičnih postav. Obilno število oglasov za vstop, deloma djanskih, deloma pripomočnih udov, bilo je temeljit in vesel dokaz, da je občinstvo to početje z dopadajenjem pozdravilo.

Da se pa to početje ni doveršilo, so ovirali posebno oskerbovanski zaderžki, ki so nastopili; ali v poslednjem času se je tega namena krepko poprijela visoka deželna vlada in dala močen nagon k izpeljanju.

Temu imamo zahvaliti, da je na novo postavljeni zbor osnovo postav vnovič doveršil, ki se ujemajo z obstoječimi oskerbovanskimi naredbami, da so se tako zamogle najvišji poterdbi predložiti.

Med tem je prevzvišeni gospod deželni poglavar žlahtnik Mertens osebno v raznih krajih dežele djanske škušnje v dosego zaželjenega namena delal, in ta visoki izgled je vès pripraven, prebivavce po deželi za to reč spodbosti in je za vspeh početja najboljše poroštvo.

Po dogovoru z vsemi visokimi ministerstvi je visoko c. k. ministerstvo notranjih rečí vsled visokega razglasa od 8. julija t. l. št. 17766/645 začasno dovolilo, da se ustanovi društvo za pogojzdovanje v avstrijansko-ilirskem primorji na podlagi predložene, malo premenjene osnove postav.

Djanska vstanovitev društva in dokončna poterdba postav se bo vsled razglasa visokega c. k. deželnega vladarstva od 10. t. m. št. 9781/3215 II pod tem pogojem dovolila, da se dovolj udov za vstop oglasi, in tako obstoj in neprenehljiva delavnost društva zagotovi.

Začasni zbor se tedaj poprime z veseljem visoke naloge, in se obrača s pozivom na znano rodoljubje Teržačanov in Primorcev, ter jih vabi k obilni djanski vdeležbi pri tem za občni blagor dežele tako važnem in koristnem početju, k pristopu v društvo.

Da se namen društva nekoliko spregleda, se prilagajo tisti deli poterjene osnove postav, v kterih so splošne odločbe zapopadene, potem tisti, ki pravice in dolžnosti udov zaznamvajo; prideržuje pa se oznanilo cele postave do časa, ko se bode dokončno poterdila.

Oglase za vstop v društvo sprejema v Terstu mestni magistrat, v drugih krajih Primorskega pa c. k. okrajne gosposke in župani.

Začasni zbor se s polnim zaupanjem nadja, da bo tisto dopadajenje, ktero je naše pervo prizadevanje za to reč našlo, sedaj, ko je podlaga za izpeljavo početja v oskerbovanskem oziru zagotovljena, še bolj oživelo; blagoserčni podporniki pa so gotovi zahvale sedajnosti in potemstva.

Početje, h kteremu se pripravljamo, je težavno in mnogoobsežno; doveršiti se zamore le po dolgem, neprenehanem delu v edinosti mnogih. Naša naloga je, dobro podlago postaviti in težak začetek zmagati; ko je ta zmagan, bo delo zdatno in pogoje obstoja in napredka do popolnega razvitja samo v sebi našlo.

Nada, da bo dobra sreča pustila kamnitno zemljo Krasa z zelenim drevjem prepreči, je prevabljiva, da bi kogar ne nagnila, v dosego tega namena po svoji moči in sredstvih pomagati, in ravno tako gotovo je, da se bo ta namen v neprepozni prihodnosti dosegel, ako se bo previdno in umno in s krepko močjo delalo.

V Terstu 25. avgusta 1857.

Za začasni voditeljski zbor društva za pogojzdovanje Krasa.

Začasni predstojnik.

Čertice iz postav društva.

Ime. Namèn. Obsežek.

§. 1.

Društvo se imenuje „Društvo za pogojzdovanje“ v avstrijansko-ilirskem primorji.

§. 2.

Namen društva je pogojzdovanje za to ugodne zemlje.

§. 3.

Obsežek delavnosti društva se raztega čez vse zemljiša, ki ležé v okolici mesta Tersta in v goriški in istriški kresíi in ki so za pogojzdovanje ugodne.

Družbeniki in njih sprejemanje.

§. 4.

Društvo obstojí iz neomejenega števila družbenikov, in sicer:

a) iz djanskih;
b) iz pomočnih.

§. 5.

Djanski družbeniki so vsi tisti posestniki, ki izrečejo, da hočejo svoje za pogojzdovanje ugodne zemljiša po pravilih te postave pogojzditi.

§. 6.

Pripomočni družbeniki so tisti, ki izrečejo, da hočejo postavne doneske odrajtovati.

§. 7.

Vsak posestnik za pogojzdovanje ugodne zemlje v okolici društva, ki izreče, da hoče zemljo po pravilih te postave pogojzdovati, ima pravico družbenik postati.

§. 8.

K temu so posebno vse občine v okolici društva opravičene, ki se pri tem po postavnih svojih predstojnikih zastopajo.

§. 9.

Za pripomočne družbenike se jemljejo:
a) posestniki zemljiš v okolici društva;
b) vsi tisti, kteri, čeravno niso sami posestniki zemljiš, zamorejo vendar po svojem poklicu, stanu, premoženji ali znanostih in skušnjah namen društva pospeševati.

Pravice in dolžnosti družbenikov.

§. 45.

Pravice družbenikov so:
a) vdeleževanje pri obravnavah splošnih zborov društva;
b) predlaganje nasvetov v mejah teh postav;
c) postavni upliv pri volitvi društvenega vodstva;
d) postavna vdeležba (§. 24 c. in 29) pri obračanji društvenega premoženja.

§. 46.

Djanski družbeniki imajo razun tega pravico:
e) postavne rabe (§. 63 b, c, e) društvenega premoženja.

§. 47.

Dolžnosti djanskih družbenikov so:
a) da naznanjajo lastne zemljiša, ktere mislijo po zapopadku teh postav pogojzditi in pristavijo njih obsežek, lego, posebne krajne razmere in stan, v kterem se znajdejo;
b) da jih pogojzdijo po danem podučenji;
c) da občasno dokazujejo dela pogojzdovanske.

§. 48.

Pripomočni družbeniki imajo vsako leto po dva goldinarja letnega doneska odrajtovati. Veči dobrovoljni doneski se hvaležno sprejemajo.

Jezikoslovne in zgodovinske drobtinice.

Spisal P. Hicinger.

2. *Koliko raznih rodov je med Slovenci?*

Ako sta Gorenec in Korošec starjega plemena, bodi si Vinda ali Tavriščana in Noričana, in sta Dolenec in Štajarec mlajega plemena, bodi si Sarmata, Lemka ali Belohorvata: med kakošno pleme pa gré Notranjec ali goriški Slovenec, ker tudi nad njim se nahajajo posebne lastnije v govorjenji? Zlasti na uho bije posebni ondašni navdar, ki se sploh drugač stavi, kakor med drugimi Slovenci, namreč nar večkrat na pervi zlog v besedi, kakor pri Čehih; na pr. Ločan, Iderčan in Tominec govorí žùpan, lépo, sèno, pèršel, jègral, namésti župàn, lépó, senó, prišèl, igràl. Vipavec, Pivčan, Krašovec pravi rèčejo, žènejo, zàčnejo namesti rečêjo, začnêjo; tudi se sliši plésala, létala namesti plesála, letéla. Po loških, iderskih in tominskih rovtih se čuje glas gh ali h namesti g, kakor zopet pri Čehih, kar se sicer nahaja tudi po Korotanu; na pr. ghora, hora namesti gora, nogha namesti noga. Tudi glasnica a se mnogokrat sliši namesti širocega o; ače ali vače namesti ôče, v hiša namesti v hišo, kar je sicer tudi pri Dolencih navadno. Na Česko opominja semtertje tudi raba končne glasnice e namesti a pri nekterih ženskih imenih; namreč za tihnicami ž, š, č na pr. naše Neže je bila, vaše kopače je tukaj namesti naša Neža je bila, vaša kopača je tukaj. (Včasih se žensko lastno ime rabi sicer v rečnem spolu s končnim e, to da takrat se pravi: naše Jerče je prišlo). Še več tacih posebnost se nahaja med temi zahodnimi Slovenci, da, če Dolenca in Gorenca vsacega kdo šteje v drugačno pleme, mora Notranjca zopet posebej ločiti. Sicer se utegne misliti, da ti Slovenci so nekaj povzeli od sosednih Italijanov, da na pervi zlog stavljeni udar po Loški in Tominski okolici je donesek nemških naselnikov; vendar s tem se vse posebne lastnije teh straní še ne pojasnijo, in od drugod se mora iskati njih izvir.

Če pa dalje so novejši slovenski naselniki ostali bolj na južnoizhodni strani, starji stanovavci pa so ohranili bolj severno zahodno stran: od kod je prišla tista neverska divjost v 7. in 8. stoletji, ktero Slovencom sploh prilastuje sv. Gregor, Pavel diakon, neimenovani pisatelj spreobernitve Korotancov? Ali ne kaže ta okolišina, da so se novi neverski prišlici razširili tudi po severnozahodni strani, samo kako daleč, in v kokošnem številu? Marsikaj se mora tedaj še poprej izpraševati, preden je mogoče na ravnost kaj terditi. Morebiti bi se utegnilo reči: V zahodu na Notranjskem in Goriškem je stari Karnec, v severji na Gorenskem in Koroškem stari Tavriščan in bolj v ravnem stari Noričan, v jugu in izhodu, na Dolenskem in Štajarskem pa stari Panonec zastal; novi slovenski prišlici pa so se sicer razširjali na vse straní, v večjem številu vendar so ostali na južnoizhodni strani.

Kako sta ss. Ciril in Metod Slovencom svéto véro prinesla.

Posnétek iz prof. Metélko-vega govora v zboru zgodovinskega društva 9. oktobra 1856.*)

Préden o ss. Cirilu in Metod-u v kratkem kaj več povémo, je treba slišati, kaj nam je Nestor o njima zapisal, s kterim se moramo tudi nekoliko bolj soznaniti. Nestor je bil rojen Rus, ki je živel v 11. stolétji kot menih v Kievu. Pisal je rusko kroniko v slovenskem jeziku; zakaj Rusi niso od 10. stolétja do cara Petra I., t. j. do 18. stolétja rusko pisali, temuč slovensko. Nestorja moramo pa mi Slovenci čislati, pervič, ker je on pervi slovenski zgodovinar, drugič pa je pred 299 leti naš slavni rojak, baron Žiga Herberstein, rojen Vipavec (r. 1486) v Rusii sam Nestorjevo kroniko našel, bral, razumil in v izhodni Evropi razglasil.

Nestor pa pripoveduje o Cirilu in Metodu v svoji kroniki:

Ko so se Slovenci pokristjanili, so poslali njih knézi: Ratislav, Svetopolk in Kocel može v Carigrad k cesarju Mihélu III.; ti so tému rekli: Naša dežela se je pokristjanila, pa učenikov nimamo, kteri bi nas vodili in učili, in sveto pismo razkladali. Mi sami ne razumemo ne greško ne latinsko, (ne razumejem ni gerčeskomu ni latinskomu.) Ta uči tako, uni tako; ne razumemo tedàj svétega pisma. Pošljite nam torej učenikov, kteri nam morejo skazati besede pisma in kako jih je razuméti (iže mogat ny skazati knižnaja slovesa i razumy ih.) To slišati, je poklical cesar vse svoje svetovavce in jim je povedal besede (rečí) slovenskih knezov. Odgovorili so svetovavci: V Solunu je mož, Leon z imenom. Ta ima dva sina, ktera slovensko razumita in sta bistra (hitra) učenika (filozofa). Ko je cesar to slišal, je poslal po nju k Leonu in rekel: Pošlji nam skorej sina svoja (pošli k nam vskorie syna svoja) Metoda in Konštantina (kteri se je pozneje po kloštersko Ciril imenoval). Ko je to slišal Leon, ju je koj poslal. — Prideta k cesarju in ta jima reče: Glejta, slovenska zemlja je poslala k meni in prosi učenikov, kteri bi znali svéte bukve tolmačiti (iztolkovati); to želé. — In šla sta v slovensko deželo h knezom Ratislav, Svetopolk in Kocel. Ko sta prišla, sta začela slovensko abecedo delati, in preložila evangeli in aposteljne (simaže prišedšima načesta sostavljati pismena azbukovnaja slovénskii, i preložista ...) In radovali so se Slovenci, ko so slišali veličastne dela

*) Mittheilungen des histor. Vereins für Krain; Juli 1857.

božje v svojem jeziku (i radi byše slovene, jako slišaše veličjia božija svoim jezikom.) Preložila sta tudi še psalme in ostale bukve.

Ozir po svetu.

Kačja dolina v južni Rusii.

Na južnem Rusovskem, — tako berem v nekem novem potopisu — je neka dolina, od prebivavcov „kačja dolina“ imenovana. V daljini in širini kaki 2 štirjaški milji, od vseh strani od visokih hribov zagrajena, gospoduje tukaj večna vigred (spomlad.) Gaji polni oranžnih in citroninih derves, iz med kterih se semtertje hči pušave, visoka palma, uzdiguje, višno-rudečkasto grojzdje na lepo ovitih zelenih tertah, — lepo ograjeni vertiči, polni mnogoverstnih rastlin in rožic jutrove dežele, pokrivajo in lepšajo tla zemlje, — lepo pisane ptice narejajo gnejzda po drevesih, kakor kristal čisti viri v srebernih žilicah se zvijajo malo po malem s hriba na vzdol, in mnoge prijetnosti s tisuč rožnimi dišili napolnjeni zrak pod zmiraj jasnim nebom, so že v več popotnih misel obudile, da je ta kraj bil zibelka pervega človeškega para: Adama in Eve. Mesca oktobra, kadar pašniki zunaj te doline začnejo se sušiti in niso več za rabo, pridejo od pastirstva živeči rodovi na zimo v ta res rajski kraj nazaj. Toda poprej, ko pomladansko sonce svoje ognjene žarke jim pošlje, zapustijo, berž ko je mogoče, s svojimi čedami dolino in prepustijo mesto nevarnim stanovnikom, od kterih je dolina ime dobila. Od tega časa naprej je dolina vsakemu drugemu bitju zaperta. Tisuč in zopet tisuč velikih in malih kač pride sem stanovat in joh! oni ubogi stvari, ktera semkej zaide. Z višin in hribov se je z dalnogledi že veliko strahovitih dogodb vidilo, kader lev, kralj pušave, bežečo gazelo zasledivši po rožnem *tepihu kačje doline*, v nar hitrejem teku pridirja. Pihaje ovije strašna naja (Klapperschlange) život, noge in rep levov v živo mrežo, — ko grom se čuje njegovo erjovenje in tulenje v zraku; zastonj se steguje in napenja vse svoje žile; zmiraj nove in nove niti ga ovijajo, zmiraj bolj tiho in tiho pojemlje, dokler stokajoč v strašnem boji ne pogine. — Neka pravlica v tem kraji pripoveduje, da te kače so pravi zarod perve zapeljivke naše matere Eve.

Sajovec Jakob.

Kratkočasnica.

Kakošen bo konec zemlje?

Pozabili še nismo, kako so ljudje o pogreznjenji zemlje pred kratkim po neki repati zvezdi bledli. Mikalo jih bo zvediti še, kaj nekteri učeni o koncu zemlje mislijo in pišejo.

Učeni naravoslovec Buffon prerokuje, da bo zemlja zmerznila, kar se bo res in gotovo čez 90,000 lét zgodilo. Še bolj učeni Gruithuisen, kteremu se je do njegove smerti solnce od leta do leta bolj in bolj pégasto ali še celó luknjasto zdélo, je zemljo na germado obsodil. Rekoč, da se vse sterjuje, pravi, da čez 80,000 lét ne bo ne kapljice vode več; potem se bo zemlja unela, en milijon lét okrog solnca se vertila in se nazadnje v naročji solnca zgubila. — Tretji, dr. Olbers pravi, da bo prišel komet, kteri bo s svojim repom vso vodo na-se potegnil in nazadnje zemljo v nji utopil, — morda čez 220 milijonov lét. Kdo ima prav? Želimo svojim bravcom tako dolgo živéti, da se bodo prepričali, kdo jo je zadel.

Novičar iz avsirtjanskih krajev.

Iz Pazina 18. septembra. — F. C. — Za pogojzdovanje Krasa se je nova doba odperla. Visoka vlada je deloma že postave, ki so se v ta namen sostavile, poterdila, in napravo društva za pogojzdovanje pod tem pogojem dovolila, da se dovolj oseb oglasi, ki hočejo v društvo stopiti. Prilagam vam odlomek iz postav in poziv, ki ga je začasno društvo ravno razglasilo, prepričan, da za vsak blagi namen goreče „Novice“ ju bodo veselo sprejele.*) — Čuli ste, kako lepo je neka deklica v Terstu svitlega nadvojvoda Maksa in njegovo visoko gospó, ko sta skoz potovala, sprejela, in kakor časopisi pravijo „con molto sentimento“ nagovorila. Pristavljam k temu le to, da je nadvojvodinjo tako ganila, da si je njeno ime zapisala in ji iz Benetk zlato uro, v kteri je devet brilantov vdelanih, v spomin poslala. Mestni župan pa, ki jo je iz štirih izverstnih učenk za govornico zvolil, podaril ji je sliko nadvojvodinje z zlatimi obkrajki. Ta deklica je — Krajnica, iz Žerovnic domá, devet let stara, hči verlega našega rojaka, kameralnega komisarja, Matija Golmajerja. — Tergatev se pri nas začenja, vina bo precej več kakor lansko leto, ker terto vedno bolj okreva, in le en glas je, da je bila le malokdaj tako dobra kapljica, kakor bo letošnja. Vreme za brajde in tergatev ne more vgodniše biti; ko ribje oko se smeja nad nami sinje nebo. Z Bogom!

Iz Krajna 24. sept.* Danes je bila tukaj perva delitev cesarskih premij za kobile po novi postavi. Čeravno so iz cele krajnske dežele povabljeni bili vsi gospodarji, naj pridejo s svojo živino po premije, kterih se ima vsako leto 7 razdeliti, so v vsem skupaj le 12 kobil pripeljali in vse le iz krajnskega kantona, od drugod nobene. To je čudno! Da bi naši gospodarji tako mlačni bili za svitle rumenjake, ne moremo verjeti; — ali morebiti niso vedili za to delitev? — ali jim čas ta, ker je čas setve, ni bil prav pripraven? — ali jim je 15, 10 in 5 cekinov premalo? — ali so se morebiti bali, da bo težko kako premijo doseči? Če so se tega bali, naj prašajo tistega, ki je premijo z 10 cekini, in nektere, ki so premije po 5 cekinov dobili, in povedali jim bodo, kako milostno je komisija ravnala in obdarovala tudi manj izverstno živino, le, da bi s tem obudila ljubezen do marljive in umne živinoreje in pridnega gleštanja žebet. Pri vsi prizanesljivosti vendar ni mogla vseh 7 premij razdeliti, ampak le 5. Nadjamo se, da bo drugo leto bolje!

Iz Ljubljane. Visoko dnarstveno ministerstvo je zaukazalo, da ima, ko se bo vožnja blaga po železnici iz Ljubljane v Terst začéla, v ljubljanskem kolodvoru odpravnija vélike colnije svojo djavnost pričéti, in da se bo tù vse blago, ktero se ima v Ljubljani zacolovati, kakor tudi blago, ktero bo v izvožnji pri občenji z domačimi deželami, colnijsko odpravljalo, ogledovalo in vvožnina poberala. — Zadnji poletinski dan — dan sv. Matevža — se je slabo obnesel; slana je vzela kaj lepo ajdo na vsem močvirji.

Novičar iz raznih krajev.

Visoko c. k. ministerstvo je po nasvetu najvišje policijske oblastnije s posebnim razpisom loterijstom vsih kronovin prepovedalo, sajnske bukvice in table s podobami, in druge take bukvice in table, ktere sanje razkladajo in tako vraže razširjajo, v loterijah imeti in kazati, če bi tudi kdo zahteval, jih gledati. — Selo Maria-Radno, slovečo božjo pot na Ogerskem, je 13. t. m. strašna huda ura zadéla. Proti poldnevu, ko so bili romarji v cerkvi pri službi božji (bilo je 7—8000 ljudi v Radni), vstane strašen vihar in oblak se je vtergal. V začetku se je potamnilo, potem bliskanje in gromenje in nazadnje dež, kakor če bi ga iz škafov lil, in toča. Potok, kteri skozi selo teče in je bil malo pred še vès vsahnjen, je bil kmalo dereča reka. Majhno berv je poderl in ljudjé, ki so bili na-nji, so v vodo popadali, kjér so večdél vsi potonili. Ljudjé so mnogo vozov ob potoku nastavljenih

*) Glej pervo stran današnjih „Novic.“

iméli. Valovi so tako naglo priderli, da so štante kramarjev, vozove in konje, pa tudi mnogo ljudí — otrok in odrašenih odnesli, kteri so v potoku ali pa v reki Maroš poginili. S kakošno silo je voda priderla, si je lahko misliti, ker je skozi okna v hiše derla. Blizo 70 ljudí je ob življenje prišlo. O poli dvéh je povódenj odjenjala. — C. k. fregata „Novara“ je prišla 5. avgusta v Rio Janejro, stolno mesto braziljanskega cesarstva. 20. avgusta je imela od tod dalje odriniti. Kaka dragina je v mestu Rio Janejro, si more slednji misliti, ko zvé, da veljá 12 jajc 1 fl. 6 kr., 1 pura 8 fl. našega dnarja. — Med avstrijanskimi časniki vživata samo dva srečo, da sta v Rusii pripušena: „Wiener Zeitung“ in „Austria!“ — Najnovše novice iz Indije so silno žalostne, ker naznanjajo, da se punt še vedno bolj in bolj razširja. Angležki pervi časnik „Times“ pravi, da okuževanju vstajne bolézni nič ne more več se zoperstavljati. Časnik „Daily News“ se je vès spreobernil, ker mu tako žalostne ovice na ušesa bijejo. Dasiravno s svojo pobožnostjo ne preveč sloveč, je on pervi, kteri zahteva, da naj angležka vlada dan pokore v celem kraljestvu razpiše, in pravi: „Indiška vstaja je huja in težeja preskušnja, kakor je bila vojska z Rusi, ktero smo iz lastnega nagona začéli in s pomočjo hrabrega tovarša končali. V Indii nimamo ne enega evropojskega tovarša; ondi se moramo samo na svojo krepost zanašati. Obernimo se tedaj k Bogu z molitvijo in v ponižnosti!“ Angležka reč stoji z eno besedo tako slabo, da tudi še potem ni kaj boljega upati, ko bodo pomoč od doma dobili. — V Moldavi je med 87 volitvami bilo 66 za, 6 zoper zedinjenje, 15 za nobeno stran. Iz tega se vidi, da je večina za zedinjenje. Enako bo gotovo tudi v Valahii, kjer so se začele volitve 19. t. m. in bodo do 29. končane. Tako si je turška vlada sama roke zvezala, ko je perve volitve overgla, in téše zdaj sama sebi trugo, v kteri bo sčasoma zadremala, da se ne bo več zbudila. — „Svetovidu“ se piše iz Cetinja 12. t. m., torej tri dni pozneje, kakor je bil po nekterih časnikih Danilo umorjen, kteri se pa prav dobro ima: Od povišanih davkov v Černi gori nihče nič ne vé, zlasti pa od davka od tobaka ne. Sliši se, da bodo ubežniki černogorski, kteri na Avstrijanskem živé, se v Rusijo preselili. — Iz Bosne in Rumilje zvémo, da so ondi kobilice strašno veliko škode naredile. Cele planjave najlepše turšice in mlade gojzdove so popolnoma pohlastale. Toliko jih je bilo, da so sonce pokrivale, kodar so letéle. — Manin, kteri je bil v letu 1848 in 1849 prezident benéške republike, je v Parizu umerl. — Od Mazzinita je sopet nekaj slišati. Peljal ga je neki kmet čez goro proti Švajci. Upati mu ni hotel Mazzini preveč, in to je kmeta tako speklo, da mu je zažugal, ga v gojzdu pustiti ali pa še kaj hujega storiti. Junak vsih junakov je potem kmeta s solznimi očmí za zaméro prosil.

Kratkočasnice za poskušnjo s cirilico pisane.

Spisal Matija Majar.

Једна господіньа пошље дечка в гостівніцо по две печені раці. Он ју несе проті дому, ту га среча другі дечек, његов добер пріјатель ін га вправша: Кај па то несеш? — Несем две печені раці із гостівніце нашеј господіньі. — Јој како то добро діші — ті снејва једно! — Не смем, одговорі дечек, кај бі господіньа реклі. — Ті сі звіт, какор терта, рече пріјатель, ті сі же бодеш знал помагаті. — Она два снета једно рацо, друго па несе дечек к дому. Господіньа віді само једно рацо ін вправша: То је само једна рача, где је па та друга?

Дечко. Но! тота, тота је та друга, уно сва снедла с мојім пріјатељем.

Vračilo sveta.

Kak bilo je vesélo,
Ko dnarcov sem imel!
Vse k meni je hitélo,
Ko v družbo sem prišel:
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Nobêden se ne zméni več!

Glej! dokler so čutili
Da v mošnji kaj imam,
So za menój hodili,
Bil nisim nikdar sám:
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Nobeden me ne najde več!

Za mošnje stán se trésel
Nikoli ni kerčmár;
Kar želel sem, prinesel
Je mož mi koj in kar:
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Brez dnarjev ne dobim nič več!

Poprej so me vîkáli,
Veljal sim kot gospod,
In tudi onikáli
Me čez moj nizki rod:
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Nobeden ne časti me več!

Vse, vse so mi verjeli,
Če prav je bila laž,
Soglasno so groméli:
Prijatel, prav imaš!
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Kar zinem, ni résnica več!

Če kdo se je zarekel,
Da mi ni všeč biló,
Kako se je opekel!
Vse je čez njega šló:
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Z menoj ne vleče nikdo več!

Za mene so se bili,
Če boj se je začél,
V zobéh jih ven nosíli,
Da sem se jez otél:
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Nikdó ne brani mene več!

In téh, ki so praznili
Bokale kdâj z menój,
Pri meni se mastili,
Je bil kaj velik roj:
Al zdaj, al zdaj je vse to preč, —
Nobeden ne pozná me več!

Če kdaj bi to bil védel,
Kakó vračuje svét,
Ne bil vsega se znebil,
Pomislil bi popréd:
Al zdaj, al zdaj — ko vse je preč,
Nobeden nič ne verne več!

V. K.

Pogovori vredništva. Gosp. Vitomaru: Nikakor ne moremo najti založenega poslednjega potopisa; prosimo, da ga nam iznova poslati blagovolite. — G. L. B. v G—: Bolje je, da denemo celo pismo na stran, ker grajati iz neimenovanega kraja in pa pod ptujim imenom, se ne ujema z „Novíčnimi“ pravili.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.